

برنامه‌درسی تاریخ دوره دبیرستان در جمهوری خلق چین

مجتبی مقصودی

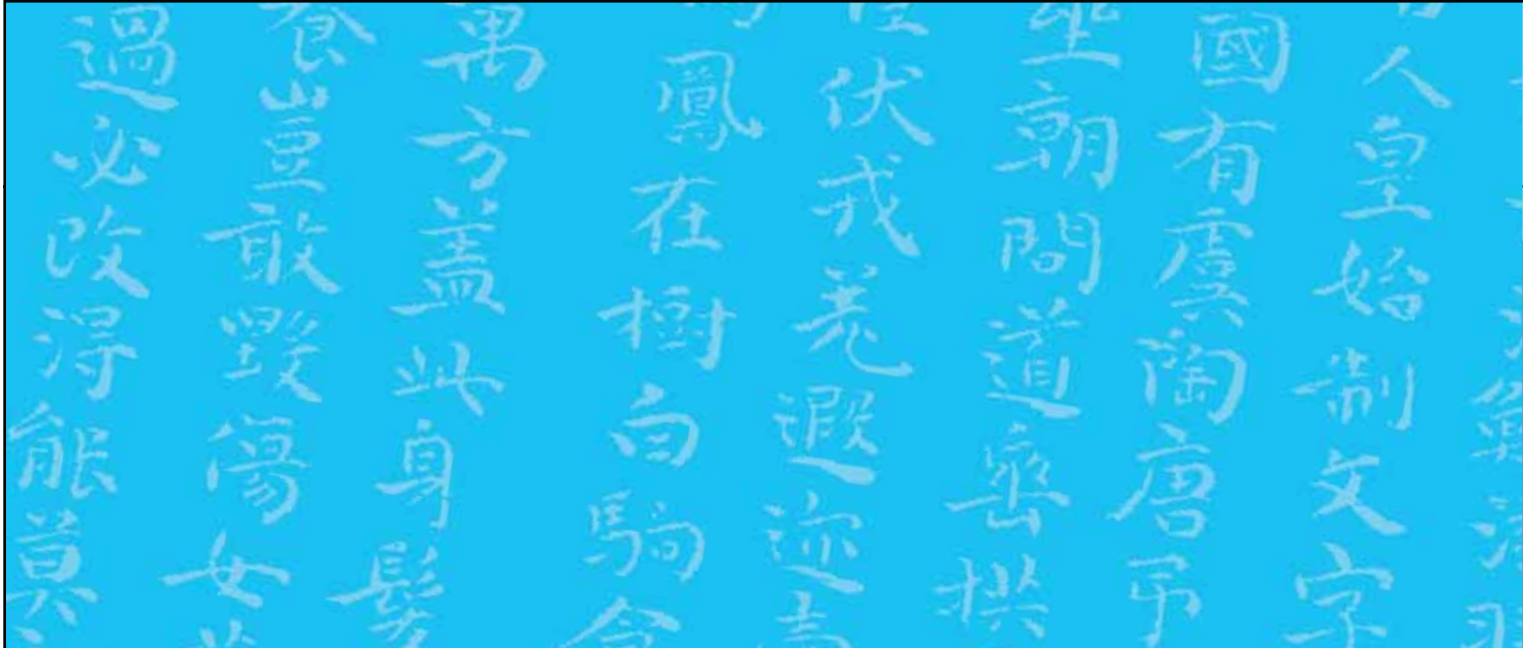
اشاره

در شماره قبل مجله گفتیم که قصد داریم در چند شماره، به معرفی برنامه‌درسی تاریخ در کشورهای دیگر بپردازیم. در آن شماره، کتاب تاریخ پایه دوازدهم کشور هندوستان را با کتاب پیش‌دانشگاهی کشورمان مقایسه کردیم، و اکنون برنامه‌درسی تاریخ کشور چین را معرفی می‌کنیم. از آن‌جا که برنامه‌درسی تاریخ در کشور چین بسیار مفصل است و امکان تنظیم آن به صورت یک مقاله در مجله وجود ندارد. از این‌رو تنها به کلیات این برنامه، شامل اهداف دانشی و مهارتی، اهداف نگرشی و توصیه‌های مربوط به روش یادگیری و آموزش تاریخ می‌پردازیم. ویژگی‌های کلی محتوای برنامه، بخشی از سرفصل‌های برنامه و نمونه‌ای از روش تدریس یک معلم تاریخ در چین، نیز در مقاله ارائه شده است.

کلیدواژه‌ها: برنامه‌درسی تاریخ چین، اهداف برنامه‌درسی تاریخ چین، سرفصل‌های آموزش تاریخ جهان در چین

دبیرستانی وابسته به دانشگاه آموزش و پرورش در جنوب غربی چین.

نظام آموزش عمومی در کشور چین به صورت ۶ سال ابتدایی، ۳ سال دوره اول متوسطه و ۳ سال دوره دوم متوسطه اجرا می‌شود. در دوره متوسطه دوم دانش‌آموزان باید حداقل ۱۴۴ واحد درسی را بگذرانند که از آن میان ۶ واحد مربوط به درس تاریخ می‌شود.^۱ کتاب‌های تاریخ بر اساس یک برنامه درسی معین، تدوین می‌شوند و به لحاظ اهمیتی که نظام چین برای کتاب‌های درسی تاریخ قائل است اجازه نشر آن‌ها را توسط دیگر ناشران نمی‌دهد. اما کتاب‌های درسی دیگر، به‌خصوص زبان چینی، ریاضیات و علوم توسط ناشران غیردولتی منتشر می‌شوند و ادارات آموزش و پرورش استان‌ها اجازه دارند از کتاب‌های موجود در بازار (که به تأیید وزارت آموزش و پرورش رسیده است) یکی را انتخاب کنند. ضمناً این انتخاب تا قبل از سال ۲۰۰۱ وجود نداشت و همه دانش‌آموزان از یک نوع کتاب درسی استفاده می‌کردند.^۲

نگارش برنامه درسی جدید تاریخ کشور چین برای دوره دبیرستان در سال ۲۰۰۱ انجام و اجرا شد و هنوز اجرا می‌شود.^۳ در مقدمه این برنامه درسی آمده است: «با توجه به جهانی شدن اقتصاد، تنوع ایدئولوژی‌ها در جهان و اختلافات آن‌ها چندقطبی شدن سیاست و گرایش به توسعه پایدار، و در محیطی که همه چیز بین‌المللی شده چگونه می‌توان فرهنگ سنتی چین را حفظ کرد و حتی گسترش داد، و چگونه می‌توان روح وطن‌پرستی را در دانش‌آموزان تقویت کرد؟ یکی از راه‌های آن درس تاریخ خواهد بود. هرچند علوم انسانی و علوم اجتماعی هم می‌توانند در این راه ممد باشند، اما برنامه آموزش تاریخ در این زمینه وظیفه مهمی را برعهده دارد.»

در مقدمه این برنامه می‌خوانیم: «با وجودی که پنجاه سال از تأسیس کشور چین کمونیست می‌گذرد و تاریخچه آموزش و پرورش چین نشان از دستاوردهای قابل توجه در این زمینه می‌دهد، اما در بسیاری از مناطق هنوز مشکلاتی وجود دارد و نیازهای مردم برای آموزش هنوز برآورده نمی‌شود. اصلاحات برنامه درسی تاریخ باید به آموزش تئوری علمی ماتریالیسم تاریخی منجر شود. این کار از طریق انتخاب محتوای

برنامه درسی تاریخ، طراحی روش‌های تدریس انعطاف‌پذیر برای ایجاد انگیزه یادگیری تاریخ، تغییر روش از دانش‌آموز منفعل به دانش‌آموز فعال انجام می‌شود.»

آموزش حفظی، یادگیری اکتشافی تاریخ توسط دانش‌آموز، داشتن دیدگاهی صحیح از تاریخ، قادر ساختن دانش‌آموزان به نگاه دیالکتیکی به تاریخ و تجزیه و تحلیل موضوعات و مسائل عملی تاریخ از دیگر ویژگی‌های برنامه برشمرده شده است. درک عمیق‌تر از سرزمین مادری و عشق به همه جهان از دیگر اهداف ویژه برنامه است. همچنین، کسب عقلائیتی از تاریخ که دانش‌آموز را به یک شهروند مدرن تبدیل کند؛ یعنی شهروندی که دارای شخصیتی انسانی بوده و بتواند با چالش‌های قرن بیست و یکم روبه‌رو شود از دیگر ویژگی‌های برنامه درسی تاریخ چین است.

از نظر برنامه‌ریزان، برنامه درسی تاریخ باید دانش‌آموزان را قادر سازد که دانش عمومی تاریخ را کسب کنند و شخصیت نیکوی خود را پرورش دهند. این برنامه باید از تخصصی شدن، گرایش برای افزایش وزن دانش تاریخی و پیروی کامل از دیسپلین تاریخ اجتناب کند. برنامه درسی تاریخ باید منطبق بر رشد ذهنی و عقلی دانش‌آموزان باشد، تئوری‌ها و مفاهیم پیچیده تاریخی را کاهش دهد تا تاریخ را به زندگی واقعی و محیط اجتماعی دانش‌آموزان نزدیک‌تر کند و به آن‌ها برای یادگیری مادام‌العمر کمک نماید. علاوه بر این، اصلاحات برنامه درسی تاریخ باید به تغییر روش یادگیری دانش‌آموزان کمک کند، به مشارکت فعال آن‌ها در فرایند آموزش بینجامد، آن‌ها را برای پرسش کردن تشویق کند، تجزیه و تحلیل و حل مسائل را به آن‌ها بیاموزد، و دانش‌آموزان را از یک یادگیرنده طوطی‌وار و منفعل به یک دانش‌آموز فعال تبدیل کند.

این اصلاحات همچنین باید به تغییر روش تدریس تاریخ، فراهم ساختن امکان آموزش دانش‌آموز محور، تشویق معلمان به کشف خلاقانه روش‌های جدید تدریس و بهبود روش‌ها و ابزارهای تدریس منجر شود. از این طریق و نیز از طریق ایجاد یک محیط مناسب، انگیزه دانش‌آموزان به یادگیری تاریخ

افزایش خواهد یافت.

سرانجام اینکه، اصلاحات برنامه درسی تاریخ باید به رشد همه‌جانبه دانش آموز و ایجاد انگیزه در معلمان برای استفاده از شیوه‌های متنوع ارزشیابی منتهی شود. در این برنامه کیفیت کلی دانش‌آموزان به عنوان هدف ارزشیابی تلقی شده است و استفاده از روش‌هایی توصیه می‌شود که بر فرایند یادگیری دانش‌آموزان و نتایج کلی ارزشیابی از یادگیری آنان تأکید دارد.

کلیت برنامه درس تاریخ دبیرستان در کشور چین^۵ از ارائه صریح دانش تا ارتقای زندگی در زمینه برنامه درسی جدید

برای هماهنگ شدن جوانان چین با وضعیت جهان در قرن بیست و یکم و آموزش آنان در محیط رقابتی این قرن، آموزش و پرورش این کشور در سال‌های اولیه قرن جدید، اصلاحاتی اساسی را در نظام آموزشی، از جمله در آموزش تاریخ، اعمال کرد. هدف درس تاریخ در این برنامه تربیت دانش‌آموزان بر اساس میراث فرهنگی و انتقال سنن ملی و میراث انقلاب کشور است. دانش‌آموزان باید احساس وطن‌پرستی، روح جمعی، عشق به سوسیالیسم همراه با کسب آگاهی از سوسیالیسم دموکراسی و اطاعت از قوانین و اخلاقیات سوسیالیستی را کسب کنند؛ باید به تدریج دیدگاه صحیح نسبت به جهان، زندگانی و ارزش‌ها، همراه با مسئولیت‌های سوسیالیستی، پیدا کنند و برای خدمت به مردم سخت بکوشند؛ باید مقدمات روحیه ابداع، توانایی‌های عملی و سواد علمی و فرهنگی و همچنین آگاهی‌های زیست‌محیطی را کسب کنند. همچنین باید بر مهارت‌ها و شیوه‌های اساسی تطبیق خود برای یادگیری مادام‌العمر تسلط یابند و با جسمی توانا و ذهنی زیبا و درکی هنری، شیوه زندگی سالم را در خود شکوفا سازند. در این صورت است که آن‌ها نسلی با ایده‌های بزرگ، اخلاقیاتی پسندیده، فرهنگ غنی و دیسیپلین سخت بار خواهند آمد. بر اساس این اهداف، وزارت آموزش و پرورش چین، استانداردهای برنامه درسی اجباری تاریخ را از سال ۲۰۰۱ به اجرا گذاشت به طوری که از سال ۲۰۰۳ مواد درسی آزمایشی برای درس تاریخ در دوره دبیرستان در ۳۸ استان به اجرا درآمد. بر اساس برنامه جدید درس تاریخ، این درس فقط به اتفاقاتی که در گذشته رخ داده است توجه ندارد بلکه به مشکلات و مسائل جدید هم می‌پردازد. مسائل جدید باید مورد توجه قرار گرفته و عمیقاً مطالعه شوند.

ویژگی‌های اصلی برنامه درسی تاریخ در دبیرستان‌ها

در این برنامه درسی آمده است که، دانش‌آموزان در دوره اول متوسطه دانش و مهارت‌های اولیه تاریخی را کسب می‌کنند و

به درکی بنیادی و عمیق از رشد جامعه انسانی در فرایند تاریخ دست می‌یابند. نیز، به تدریج، می‌آموزند که چگونه مواد تاریخی را برای تحلیل و حل مسائل به کار برند، احساس وطن‌پرستی خود را افزایش دهند، آگاهی از میراث گراندقدر و سنن تاریخی کشور خود و پذیرش آن، و خودباوری و اعتمادبه‌نفس ملی را کسب کنند و آگاهی‌های اولیه را درباره جهان و احترام به تمدن‌هایی که توسط کشورها و مردمان دیگر به وجود آمده فراگیرند. آن‌ها اخلاقیات انسانی را می‌آموزند و از طریق آشنایی با جابه‌جایی قدرت‌ها و تمدن‌ها در جوامع بشری درک خوبی از ارزش‌ها و معنای زندگی به دست می‌آورند و به تدریج دیدگاه صحیحی از جهان، زندگی و ارزش‌ها حاصل می‌کنند. برنامه درسی تاریخ در مدارس متوسطه اول، در این برنامه، نسبت به برنامه قبلی، تأکید بیشتری بر «تاریخ علوم انسانی» دارد و درس تاریخ، خود، یک درس هسته‌ای^۶ (core) برای آموزش‌های انسانی به دانش‌آموزان تلقی می‌شود. هر چند در این برنامه ذکر شده است که برنامه درسی تاریخ فرایند توسعه جوامع بشری و قوانین آن را از دیدگاه ماتریالیستی نگاه خواهد کرد. اما هدف آن است که در برنامه درسی تاریخ دانش‌آموزان ویژگی‌های شخصیتی خوبی به دست آورده و شخصیت سالم خویش را شکوفا سازند. در واقع برنامه درسی تاریخ به دنبال آموزش شخصیت است.

اهداف برنامه درسی تاریخ دوره متوسطه در

جمهوری خلق چین ۱. دانش و توانایی

این هدف، اهداف جزئی زیر را دنبال می‌کند:

- کسب دانش پایه تاریخی، شامل شناخت شخصیت‌های مهم و کلیدی تاریخ، اتفاقات و پدیده‌های تاریخی، مفاهیم مهم تاریخی و تحول تاریخی
- تسلط بر دانش بنیادی روند تاریخ، و به تدریج فرم‌دادن شکلی صحیح از مفهوم زمان و فضای تاریخی، تسلط درست بر دوران‌های تاریخی، تشخیص درست و درک نمودارهای تاریخی و تسلط بر دیگر مهارت‌هایی اولیه که در پایه‌های تحصیلی قبلی به دست آورده است، توانایی کسب و پردازش اطلاعات تاریخی و درک آن‌ها به روش‌های گوناگون، تدوین مطلبی درباره یک موضوع تاریخی به صورت شفاهی یا نوشتاری یا نمودار یا دیگر اشکال ارائه مطلب.

- کسب دانش و شکل‌دادن تخیل تاریخی غنی از مهاجرت بشر به نقاط مختلف زمین، افزایش درک برخی از استنتاج‌های منطقی برای تجزیه و تحلیل و قضاوت تاریخی، شکل‌دادن اولیه به مهارت تفکر مستقل برای نتیجه‌گیری از وقایع تاریخی، درک اولیه از اجتماع بشری (که از دوره اول متوسطه آغاز شده و به موضوع تحول اجتماعی در دوره دوم متوسطه می‌انجامد) درک الگوهای پیشرفت‌های تاریخی مانند آن‌چه در تاریخ علم وجود دارد، یادگیری درک عینی و ارزشیابی از شخصیت‌های تاریخی،

وقایع تاریخی و پدیده‌های تاریخی.

۲. فرایند یادگیری و روش‌های آن

بر اساس این هدف، تعریف درس تاریخ را نباید به «ارائه دانش‌انباشته‌ای از اطلاعات تاریخی» محدود کرد، بلکه در این درس باید به دنبال درک فرایند تاریخی بود که از طریق یادگیری در کلاس و فعالیت‌های بعد از مدرسه رخ می‌دهد. درس تاریخ بررسی روند دشوار پیشرفت بشر و دستاوردهای بزرگ او در تکامل تمدن بشری است. از این رو برنامه درسی تاریخ شامل دانش واقعی از تاریخ، جمع‌آوری اطلاعات تاریخی، شکل‌دادن استدلال و تفکر مستقل، کسب توانایی استدلال درباره یک پدیده تاریخی، مقایسه و خلاصه کردن تاریخ بشر و در نهایت ایجاد هویت، تعمیق درک صحیح از روند توسعه تاریخ بشر و ارائه تفسیر خود از این تاریخ است.

از این رو یادگیری تاریخ بر یادگیری پژوهشگرانه، جسارت در بررسی هر مسئله از زوایای مختلف، و یافتن برخی راه‌های اساسی برای حل مسئله درس تاریخ مبتنی است. همچنین یادگیری تاریخ از طریق همکاری با دیگران، بحث بر موضوعات، تبادل تجربیات یادگیری، مشارکت فعال در فعالیت‌های مختلف اجتماعی، یادگیری استفاده از دیدگاه تاریخی برای تجزیه و تحلیل تاریخ و مسائل عملی جامعه امروزی محقق می‌شود.

۳. نگرش‌ها و ارزش‌ها

شناخت شرایط ملی چین، عشق به سنت‌های فرهنگی خوب ملت چین و درک آن، شکل‌دادن به هویت فرهنگی و تاریخی از طریق تعلق خاطر به سرزمین مادری، کسب احساس مسئولیت ملی و تاریخی و پرورش احساسات میهن‌پرستانه، داشتن احساس مثبت به استقرار نوسازی سوسیالیستی که از

لشکر سفالین،

شامل مجسمه سفالی هزاران سرباز مجهز، مربوط به پادشاهی چین شی هوان، مؤسس دودمان چین - و بنیانگذار کشور چین - در ۲۲۰ پیش از میلاد

سرزمین مادری برخاسته است،

نگرش مثبت برای کمک به صلح و پیشرفت آرمان‌های صلح‌جویانه از نگرش و ارزش‌های مدنظر برنامه‌درسی تاریخ است. به جز اینها، نگرش‌ها و دیدگاه‌های نیز از مفاد این برنامه است که شامل: شکل‌گیری شخصیتی خوب و سالم، ایجاد نگرش مثبت نسبت به زندگی، داشتن اراده قوی و روح وحدت و همکاری، افزایش مقاومت در برابر موانع، توانایی سازگاری با محیط زندگی، چشم‌انداز صحیح داشتن نسبت به زندگی و ارزش‌ها و پی‌ریزی شالوده انسانی شخصیت خود، درک نقش علم و فناوری در توسعه تاریخ بشر که موهبت‌های مادی عظیمی برای او به ارمغان آورده است، احساس احترام به روحیه علمی و رویکرد واقع‌گرایانه و نوآورانه علمی، درک چگونگی سیر تاریخی قوانین بشری، از حاکمیت یک فرد در گذشته به حاکمیت قانون در جهان کنونی، درک تکامل تاریخ بشری از دیکتاتوری به دموکراسی که روندی اجتناب‌ناپذیر از توسعه تاریخ بشر است، تقویت دموکراسی و آگاهی حقوقی، درک الگوهای متفاوت توسعه تاریخی در جوامع بشری، درک جهانیان و احترام به مردم در همه مناطق جهان و سنت‌های فرهنگی قومی آنان، احترام به دستاوردهای برجسته تمدن بشری و علاقه به کسب آگاهی بین‌المللی نسبت به جهان آینده آن.

برنامه‌درسی تاریخ چین، که یک درس اجباری است، به شش بخش تقسیم می‌شود:

۱. تاریخ چین باستان،
۲. تاریخ چین،
۳. تاریخ چین مدرن یا جدید،
۴. تاریخ جهان باستان،
۵. تاریخ جهان مدرن و
۶. تاریخ معاصر جهان.

هر یک از بخش‌های فوق از چند فصل یا موضوع تشکیل می‌شود. در برنامه‌درسی تاریخ دبیرستان شیوه‌پودمانی^۷ به‌کار می‌رود و ساختار هر درس شامل نه پودمان است. سه پودمان اجباری به توسعه جامعه بشری در زمینه‌های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی می‌پردازد. این سه پودمان جمعاً شامل بیست‌وپنج سرفصل هستند که از دوران باستان تا جامعه مدرن را در برمی‌گیرند. در این سرفصل‌ها، هم به کشورهای خارجی و

هم به سرزمین چین توجه می‌شود.

شش پودمان انتخابی نیز وجود دارد که عبارت‌اند از:

- نگاهی به اصلاحات مهم در طول تاریخ؛
- ایده‌های دموکراتیک و تجربیات دموکراتیک در جامعه مدرن؛
- جنگ و صلح در قرن بیستم؛
- تبیین‌هایی از ویژگی‌های تاریخی چین و کشورهای خارجی؛
- کشف رازهای تاریخ؛
- مکان‌ها (سایت‌ها) و مجموعه‌هایی که به عنوان میراث جهانی شناخته شده‌اند.

در سازماندهی این درس تغییراتی به منظور تأکید بر امکان‌پذیری محتوا و عنایت به تنوع برنامه‌درسی صورت گرفته است. در واقع این برنامه نه تنها یک زیربنای صلب و سخت ندارد بلکه در آن انعطاف‌پذیری لازم برای رشد و شکوفایی جامع دانش‌آموزان لحاظ شده است.

سرفصل‌های تاریخ جهان در دوره متوسطه^۸

برای آشنایی بیشتر با برنامه‌درسی تاریخ و به منظور جلوگیری از حجیم شدن این مقاله، تنها بخشی از سرفصل‌های این برنامه را که مربوط به تاریخ جهان از نیمه

برنامه‌درسی تاریخ باید دانش‌آموزان را از یک یادگیرنده طوطی‌وار و منفعل به یک دانش‌آموز فعال تبدیل کند

دوم قرن هفدهم تا پایان قرن نوزدهم است مرور می‌کنیم. از جمله، اهداف جزئی آموزش تاریخ جهان در این دوره زمانی را، که به شرح زیر است:

انتظار می‌رود در طول درس‌های این دوره دانش‌آموزان با شخصیت‌های مهم تاریخی این دوران آشنا شوند، رویدادها و پدیده‌های کلیدی و اساسی تاریخی را بشناسند، با استفاده از تاریخ علمی به تجزیه و تحلیل پیشرفت نظام سرمایه‌داری، خشونت، حرص و طمع گسترش‌یافته، اهمیت تاریخی تولد مارکسیسم، مبارزات مردم علیه استعمار و تجاوز سرمایه‌داری را درک کنند و حس تاریخی عدالت‌طلبی و مفهوم ارزش صلح دوستی مردم محور را کسب نمایند. (رجوع شود به جدول سرفصل‌های درس تاریخ جهان)

جدول سرفصل‌های درس تاریخ جهان از نیمه دوم قرن هفدهم تا پایان قرن نوزدهم

انتقال از سرمایه‌داری انحصاری به سرمایه‌داری لیبرال	استثمار وحشیانه قدرت‌های استعماری
مبارزه کشورهای امپریالیست برای تصاحب کشورهای ماوراء بحار و مستعمرات	گسترش دیوانه‌وار سرمایه‌داری و بورژوازی
جنگ جهانی اول نتیجه رقابت کشورهای امپریالیست	مبارزه طبقه پرولتاریا با سرمایه‌داری

گسترش انقلاب بورژوازی یا اصلاحات مربوط به آن در کشورهای بزرگ اروپایی و آسیا	درگیری‌های قومی و کشورهای مستعمره و نیمه مستعمره
ژاپن جایگزین نیروهای فتودالی	جنبش کارگری
دستیابی به حاکمیت قدرت سیاسی	جنبش سوسیالیستی
کشورهایی که انقلاب صنعتی را آغاز یا کامل کردند	جنبش‌های آزادی بخش ملی
رشد سریع نیروهای مولد	تولد مارکسیسم
جامعه دستخوش تکانه‌های زلزله مانند می‌شود	جنبش بین‌المللی کمونیستی وارد دوره تاریخی جدید می‌شود
نظام سرمایه‌داری بر نظام فتودالی غلبه می‌کند	جایگزین شدن برق به جای قدرت بخار در کشورهای اروپایی و آمریکایی به عنوان انقلاب صنعتی دوم
گسترش بیشتر کشورهای سرمایه‌داری غربی در بازار جهانی متکی به مواد اولیه	توسعه سریع‌تر نیروهای مولد
شکل‌گیری اولیه پیشرفت‌های غربی در کشورهای شرق	نقش پررنگ علم و فناوری در رشد جوامع انسانی
وضعیت جهان عقب‌نگاه داشته شده (جهان سوم)	رشد ادبیات و هنر و رفاه به‌طور بی‌سابقه

ارزشیابی و روش تدریس^۹

برای ارزشیابی از آموخته‌های دانش‌آموزان، بر اساس برنامه درسی، روش‌های متفاوتی مورد نظر قرار گرفته و این چنین بیان شده است که در فرایند یادگیری، ما باید مدارس، معلمان، دانش‌آموزان، والدین و اجتماع را تشویق کنیم که به‌طور فعال در کشف روش‌های مؤثر ارزشیابی از یادگیری مشارکت نمایند.

روش تدریس تاریخ

روش تدریس تاریخ در برنامه درسی جدید با گذشته تفاوت دارد و برای این کار از روش‌های مختلف استفاده می‌شود. اگرچه هنوز همچنان روش سخنرانی، در کلاس‌های تاریخ روش اصلی تدریس به حساب می‌آید اما برخی معلمان از روش‌های دیگر نیز بهره می‌برند.

به یک نمونه از این تدریس‌ها در یکی از کلاس‌های درس نگاهی می‌اندازیم.^{۱۰}

مدل انکشافی

شخصیت‌های تاریخی مهم‌ترین بخش از دانش تاریخی هستند. دانش، درک، و ارزشیابی از شخصیت‌های تاریخی بخشی از تأکیدات برنامه درسی تاریخ در آموزش تاریخ است. تشکیل امپراتوری ناپلئون یکی از بحث‌های کتاب تاریخ چین در دوره متوسطه است. (zhao,2007,pp52-58).

کرد، او چگونه توانست محبوب باشد؟ معلم برای اینکه دانش‌آموزان بتوانند پیروزی‌ها و شکست‌های ناپلئون را درک کنند، یک محتوای چندرسانه‌ای را برای آن‌ها نمایش می‌دهد. اطلاعاتی که او عرضه می‌کند شامل دوران دانش‌آموزی ناپلئون، مشهورترین سخنان وی، ارزشیابی از «کد ناپلئون»^۱، سخنرانی‌های ناپلئون و از این قبیل است. معلم ابزارهای دیگری را هم برای این روش آموزش پژوهشی خود به

شخصیت‌های تاریخی مهم‌ترین بخش از دانش تاریخی هستند. دانش، درک، و ارزشیابی از شخصیت‌های تاریخی بخشی از تأکیدات برنامه درسی تاریخ در آموزش تاریخ است

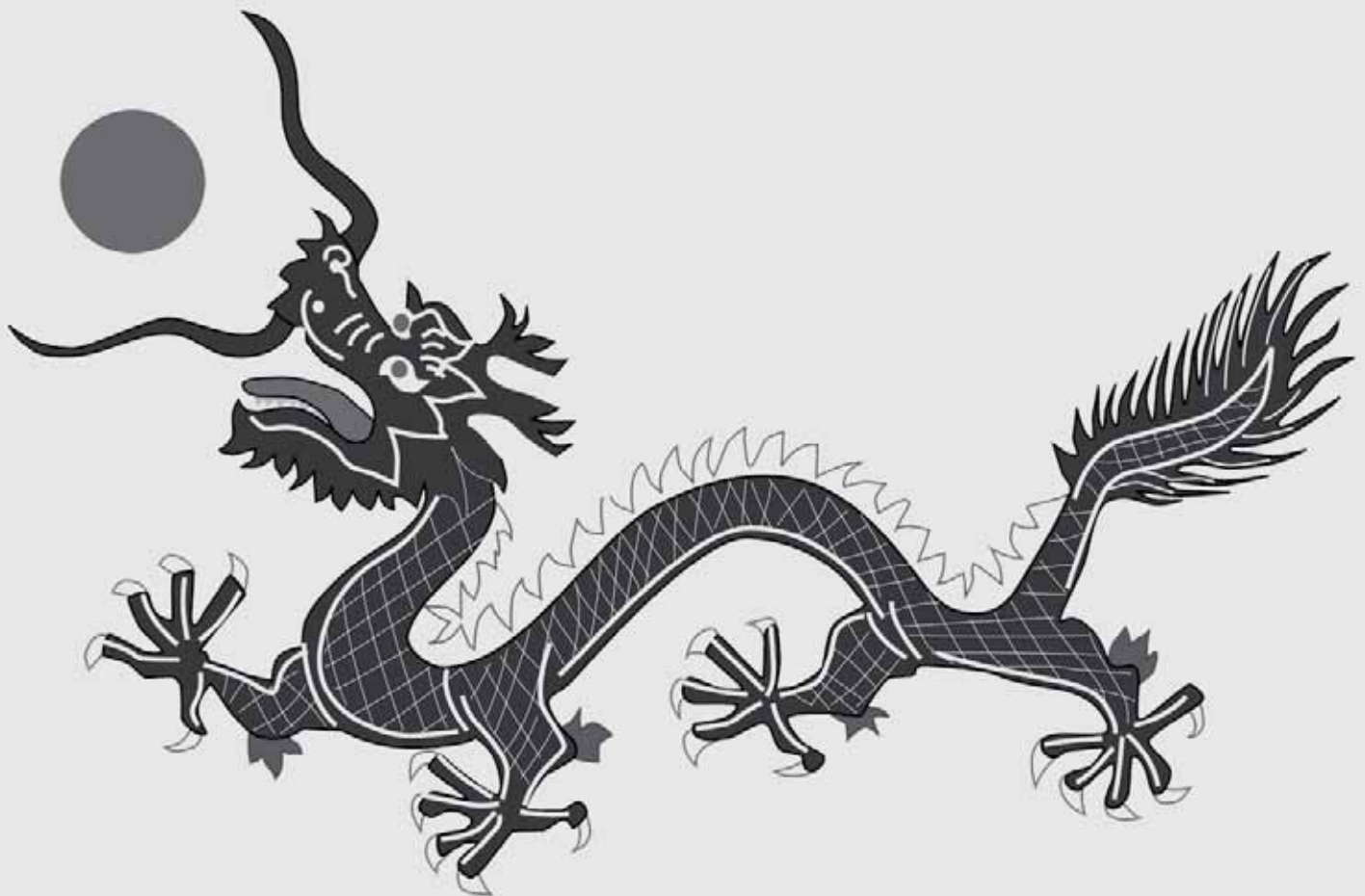
در این روش، گو- زیومی (Guo Xiumi) به عنوان معلم تاریخ، نخست به بیان جزئیاتی از سیاست، اجتماع و ارتش عصر ناپلئون می‌پردازد تا تصویری از ناپلئون به عنوان یک شخصیت تاریخی به دست دهد. استفاده از تعداد زیادی منابع تاریخی نه تنها حامل اطلاعاتی غنی از تاریخ است، بلکه دانش‌آموزان را قادر می‌سازد ارزشیابی شخصیت‌های تاریخی را بیاموزند و مفهوم ماتریالیستی تاریخ را در ارزشیابی خود اثر دهند. در این درس، معلم بر روی موضوع نبرد کاپیتالیسم و فئودالیسم در آن عصر متمرکز می‌شود و اینکه در آن دوره سرمایه‌داری فرانسوی نیازمند یک شمشیر یا قدرت فائده بود.

سپس معلم با طرح سؤالاتی نظیر پرسش‌های زیر دانش‌آموزان را به بحث دعوت می‌کند.

چگونه ناپلئون به این شمشیر تبدیل شد؟

ناپلئون چگونه این شمشیر را برای محافظت از بورژوازی به کار گرفت؟

با وجودی که شمشیر ناپلئون به اصول انقلاب فرانسه خیانت

منبع تصویر:
<http://slightlypicuream.com>

کار می‌گیرد که این ویژگی‌ها را دارد:

- تمرکز بر مسئله‌ها و پرسش‌هایی که باز پاسخ، الهام‌بخش و سازماندهی شده‌اند و از درک ساده تا سطوح بالای تفکر را شامل می‌شوند.
- تمرکز بر بحث‌های دانش‌آموزان و تشویق آن‌ها به بیان دیدگاه‌هایشان به صورت آزاد؛
- هدایت بحث‌ها به مقابله دیدگاه‌ها، به‌منظور کشف‌های متفاوت از موضوع به صورت عمیق‌تر.

جمع‌بندی

برنامه‌ی درسی تاریخ دوره‌ی دبیرستان کشور چین پنج ویژگی مشخص دارد.

۱. اهداف این درس به سه سطح، شامل «دانش و مهارت»، «رویکرد فرایندی» و «گرایش‌های عاطفی و ارزش‌ها» تقسیم شده است. این اهداف تنها به دانش، مهارت، نگرش و افکار معطوف نیست بلکه معطوف به فرایندها و روش‌های یادگیری تاریخ و راه‌های یادگیری تاریخ است.
۲. در ورای آموزش خالص سیاسی، بر تفکر و احساسات تاریخی تأکید دارد. به‌ویژه بر شکوفا کردن انسانیت و روح علمی تأکید دارد و کارکردهای آموزش تاریخ را به عنوان یک آموزش اجتماعی به آموزش رشد انسان پیوند می‌دهد.
۳. این برنامه بر بخش دانش تاریخی شامل حفظ کردن، درک و فهم جریان‌های تاریخ و کاربردهای تاریخ توجه دارد و انتظار دارد دانش‌آموزان استانداردهای مربوط را کسب کنند.
۴. برنامه‌ی درسی جدید تاریخ بر ساختاری از برنامه‌ی درسی تأکید دارد که جامع و در عین حال گزینشی باشد، به جای آنکه دیسیپلین محور بوده و تلفیق با برنامه‌های دیگر در آن دیده نشود.

۵. تاریخ‌نویسان چینی، تاریخ و وقایع آن را از دیدگاه ایدئولوژیک تفسیر می‌کنند. آن‌ها معتقد به دوره‌های تاریخی کمون اولیه، کشاورزی، فئودالی، سرمایه‌داری و نهایتاً کمونیسم هستند و وقایع تاریخی معاصر را از نگاه مبارزات طبقه کارگر با سرمایه‌داری لجام‌گسیخته تحلیل می‌کنند. اگر چه واقعیات زندگی امروز مردم چین دیگر با این تفاسیر هم‌سرخ نیست و از سرمایه‌داری لیبرال حداقل در مناطق آزاد تجاری چین به‌طور کامل حمایت می‌شود. از این رو می‌توان برنامه‌ی درسی چین را برنامه‌ای دیکته شده از سوی حزب حاکم تلقی کرد که کارشناسان آموزشی سعی کرده‌اند با اضافه کردن رویکردهای نوین آموزشی و روش‌های جدید تدریس و تکیه بر جنبه‌های انسانی تاریخ، از تلخی دیدگاه کمونیستی آن بکاهند.

پی‌نوشت‌ها

1. Lam Kevin, 2011, Curriculum Reform in Chinese Secondary Education, World Education Service

۲. در مورد چگونگی امکان انتخاب کتاب‌های درسی از بین چند کتاب در نظام آموزشی چین، یک منبع مشخص یافت نشد، اما منابع و متون زیر به آن اشاره دارند:
 - a. Cynthia Leung, Jiening Ruan, 2012, Perspectives on Teaching and Learning Chinese Literacy in China, Springer press
 - b. <http://en.wikipedia.org/wiki/Textbook>
 - c. Joe Tin-yau LO, 1999, Changes in Hong Kong's History Curriculum: Implications and Complications, The Hong Kong Institute of Education
 - d. Liang, Ye and Cobern, William W., 2003, Analysis of a Typical Chinese High School Biology Textbook Using the AAAS Textbook Standards, Scientific Literacy and Cultural Studies Project . Paper 48.
 - e. Li Jun and Zhao Xiaoping, 2006, CURRICULUM DESIGN: TO ENHANCE STUDENTS' LEARNING, East China Normal University, China

۳. برنامه‌ی درسی تاریخ دوره متوسطه کشور چین (National Curriculum Standards Album History Curriculum Standards) را می‌توانید از طریق وبگاه‌های زیر پیدا کنید.

www.being.org.cn/nsc
<http://ishare.iask.sina.com.cn/>

۴. همان‌طور که بیان شد این برنامه در سال ۲۰۰۱ نگاشته شده است و منظور از پنج‌سال، ابتدای تشکیل حکومت کمونیستی در چین در سال ۱۹۴۹ است.
5. Edmond Hau-Fai Law and Chenzhi Li (Eds.), 2013, Curriculum Innovations in Changing Societies: Chinese Perspectives from Hong Kong, Taiwan and Mainland China, Sense Publishers

- این کتاب حاصل پروژه‌ای است که سی نفر پژوهشگر از کشورهای هنگ‌کنگ، ژاپن، تایوان و سرزمین اصلی چین در آن همکاری داشته‌اند. از صفحات ۲۱۷ تا ۲۲۲ این کتاب که توسط Ji su & wang نگارش شده است برای این مقاله استفاده شده.
۶. برای برنامه‌ی درسی هسته‌ای دو معنای توان ارائه کرد که بی‌ارتباط با هم نیستند. در معنای اول، برنامه‌ی درسی هسته‌ای به برنامه‌ی درسی الزامی گفته می‌شود، یعنی برنامه‌ای که همه دانش‌آموزان ملزم به گذراندن آن هستند. در معنای دوم، برنامه‌ی درسی هسته‌ای به برنامه‌ای گفته می‌شود که یک موضوع به عنوان موضوع اصلی یا هسته‌ای تلقی می‌شود و بقیه موضوعات حول آن آموزش داده می‌شود. در این‌جا درس تاریخ موضوع هسته‌ای است و آموزش‌های انسانی، اجتماعی و فرهنگی از طریق آن صورت می‌گیرد.
۷. پودمان یا module مجموعه‌ای از درس‌های مرتبط با هم در یک رشته است که در نهایت تشکیل یک مهارت را می‌دهند. آموزش پودمانی یا پیمان‌های معمولاً به صورت واحدی ارائه می‌شود و هر واحد درسی استقلال نسبی خود را داراست. با وجود این، گاهی پودمان‌ها پیش‌نیاز یکدیگر هستند.
۸. از منبع معرفی شده در پانویشت ۳
۹. از منبع معرفی شده در پانویشت ۴
۱۰. همان
۱۱. به قوانینی که در زمان ناپلئون در سال ۱۸۰۴ تصویب رسید با اصطلاح کد ناپلئون (code Napoleon) یاد می‌کنند.